

ఈవారం కథ

సాయంసంధ్య వేళ చాలీచాలని తక్కువరకం సిల్కు చీరతో వంపుసాంపులు కొట్టవచ్చినట్టు కనిపించేలా అర్ధనగ్నంగా సింగారించి, ముఖానికి దట్టంగా పొడరద్ది, ఘాటైన చవకరకం సెంటు పూసుకుని, తెచ్చిపెట్టుకున్న తళుకు బెళుకులు ఎరపెట్టి విటులకోసం ఎదురుచూస్తున్న వేళలా వుంది బజారు. కొనలేని వాడి దారిద్ర్యాన్ని వెక్కిరిస్తున్నట్టు అద్దాల షోకేసుల్లో మిలమిలా మెరుస్తూన్న ఖరీదైన వస్తువుల వంక చూస్తూ నడుస్తున్న భరద్వాజ ఆ షాపుకి ఎదురుగా కొంచెం దూరంగా ఆగాడు. అప్పుడే వేసిన మెర్క్యూరీ లైట్ల కాంతిలో, మెట్లమీద నుండి షాపు లోపలి వరకు పరచిన ఎర్ర తివాచీతో రాజదర్బార్లా వుంది

ఉత్పత్తి మనుష్యులు డి.ఆర్.ఇంద్రు

ఆ మహావీర్ షాస్ షాపు..

భరద్వాజ ఆ షాపులోకి ఎవ్వడూ ఆడుగుపెట్టలేదు - అలా కొంచెం దూరం నుంచి చూడడం తప్ప. ఆ సమయంలో ఆ షాపులో సేల్స్మేన్ శాస్త్రి - తన కొడుకు వెంకటనాగనుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చాలా బిజీగా వుంటూ కన్సిస్టాంట్లు. కస్టమర్స్ కి కావలసిన చెవ్వులు, బూట్లు, షాహీల్స్, రాక్స్ లోంచి తీసి, వాళ్ళ కాళ్ళకి తొడగటం, అవి వదులైనా లేక బిగు తైనా మార్చడం, వాటి క్యాలిటీ గురించి నచ్చచెప్పి వాటిని కొనిపించడం సేల్స్మేన్ గా శాస్త్రి డ్యూటీ. ఆ డ్యూటీ నిర్వహణలో తన కొడుకు ఎవరెవరి కాళ్ళో పట్టుకుని పాదరక్షలు తొడగటం చూస్తూంటే భరద్వాజకు బాల్యస్మృతులేవో గుర్తుకొస్తాయి.

తనకి పన్నెండేళ్ళవుడు వోసారి ఇప్పుడు తన కొడుకు చేస్తూన్న పనే - మరొకరి కాళ్ళు

పట్టుకుని జోడు తొడిగినందుకు ఆరోజు పలువు తాడుతో తన వీవు తట్లు తేలింది. ఇప్పుడే పని తన కొడుకు జీవనాధారం! ఈమధ్య సాయంకాలాలు ఆవుడవుడు బజారుకొచ్చి ఆ షాపు ముందాగి కాసేపలా చూడటం తనకో అలవాటైంది. ఆ షాపుతో ప్రత్యక్షంగా తనకేమీ సంబంధం లేకపోయినా అజ్ఞాతంగా తన జీవితంతో ఏదో లింకు ఉందనిపిస్తుంది.

ఆ మహావీర్ షాపు ప్రాప్రయిటర్ వీరయ్య - ఒకప్పుడు వీరిగాడు - ఆ ఊరి సంతపేటలోని చింతచెట్టు క్రింద తండ్రితో కూర్చుని చెవ్వులు కుట్టుకునే మాదిగ వీరిగాడు తన ఈడువాడే. మాలమాదిగలు నవర్లుల పిల్లల బడిలో ప్రవేశించడం నిషేధం కాబట్టి వీరిగాడు చదువుకి నోచుకోలేదు. కోనసీమ ముఖద్వారం దగ్గరనున్న ఆ పెద్ద పల్లెటూళ్ళని ఆ ఊరి జనాలకి వీరిగాడు,

వాడి బాబు చేసిచ్చే చెవ్వులే గతి. కోరివ వద్దతులో కొత్త చెవ్వులు తయారు చేయడం, పాతవి క్షణాల్లో రిపేరు చేసివ్వడంలో వీరిగాడు త్వరలోనే తండ్రిని మించిపోయాడు.

తన తాత సోమయాజులు వోసారి తన తెగిపోయిన చెవ్వులు కుట్టించుకురమ్మని తనకి వురమా యించాడు. అప్పుడు వీరిగాడొకడే ఆ చెట్టుక్రింద పని చేసుకుంటున్నాడు. వాడు తెగిపోయిన తన తాతగారి చెవ్వుల్ని ఒకసారి పరీక్షించి, పాడైపోయిన తోలు ముక్కని వదులైన పరికరంతో కోసిపారేసి, కొత్త తోలుముక్కని అతికి ఆరుతో చకచకా ఏకా గ్రతతో కుడుతూంటే తమ ఆ పరికరాల వంక, లాఘవంగా కదులుతూన్న వాడి వేళ్ళవంక చూస్తున్నాడు. తనకి ఆ పరికరాలు ఉపయోగించి రెండో చెవ్వుని రిపేరు చెయ్యాలనిపించింది. వీరిగాడ్ని అడిగితే, వాడు నవ్వి -

12-7-96 ఆంధ్రజ్యోతి సచిత్ర వారపత్రిక

"నీకు చాతకాదు పంతులూ, అది చాలా పదును, నీ చెయ్యో, వేలో ఎగిరిపోతుంది జాగ్రత్త!" అన్నాడు, తనకన్న ఏదో పెద్ద ఐనట్టు. అలా అనేసరికి తనకి పౌరుషం వచ్చి, "ఈమాత్రం ఎందుకు చాతకాదుదూ? చూడు, వేనూ కుడతాను..." అంటూ రెండో చెప్ప కుట్టబోయి ఆరుతో వేలు గుచ్చుకున్నాడు. ఐనా ఎలాగో కుట్టి, "చూడు" అంటూ వాడి కాలికి తొడిగాడు. వాడు ఎగతాళిగా వచ్చి, తను వేసిన కుట్టు విప్పేసి, మళ్ళా కుడుతూ

కోపం వచ్చినా, వీరిగాడిలా తను కుట్టలేడనీ, అది నేర్పుతోనూ, అభ్యాసంతోనూ కుడిన పని అని అర్థమై, మాట్లాడకుండా, వీలికలై దుమ్ముకొట్టి పుస్త వాడి చొక్కావంకా, తైల సంస్కారం లేని వాడి దుబ్బు గడ్డి లాటి జాట్టు వంక, వాడి

"చెప్పలు కుట్టడం అంటే మంత్రాలు సదవడం కాదు పంతులూ!" అన్నాడు. ఆ మాటకి తనకి

మొసలిబాబు!

పాముల్ని పట్టి వారిని చూసి వుంటారు. మొసళ్ళను పట్టి వారిని?

ఆస్ట్రేలియాకు చెందిన స్టీవ్ ఇర్విన్ అనే అతడికి ఇదే వుద్యోగమట. దారి తప్పి వెళ్ళిన మొసళ్ళను ఇతడు రెండు చేతులతో ఎత్తిపట్టుకుని క్వీన్స్ ల్యాండ్ లోని ప్రత్యేక మొసళ్ళ వుద్యానవనంలో తెచ్చి వదులుతారు. ఈమధ్యనే స్టీవ్ న్యూయార్క్ లో ఇలా ఒక మొసలిని మోసుకుని వెళుతున్నప్పుడు జనం విస్తాపోయి చూశారట! అక్కడి వాల్ స్ట్రీట్ షేర్ బజారులో మాత్రమే మొసళ్ళుంటాయని నమ్మిన జనం అతడి వొడిలో వున్న మొసలిని చూసి ఆనందబాష్టాలు రాలారట! అది మొసలి కన్నీరు అయివుండదు!

కంబలి

మృగనారి

ఏమిటది? ఈ సుందరిని కొయ్య పంజరంలో పెట్టి మృగాలయానికి రవాణా చేస్తున్నారా? అబ్బే అదేం కాదు. ఈ సుందరి స్వతహాగా తానే పంజరంలో కూర్చుని ప్రాణులను మనం ఇలా వుంచితే ఏమనిపిస్తుందో తెలియపరుస్తూ వుంది.

ఇంగ్లండ్ లోని ఎస్సెక్స్ లో వగరంలోని శేరోన్ మౌసేన్ ఈ విధంగా పంజరంలో కూర్చుని గొర్రెలను ఇలా రవాణా చేస్తే వాటికి ఎంత బాధగా వుంటుందని ప్రదర్శన జరిపింది. ఆమెకు ఎంతో మంది మద్దతు తెలిపారు.

-మంజూష

ఆకారంతో సంబంధంలేని, ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రతిఫలిస్తున్న వాడి ముఖంవంక చూస్తూ నిలబడ్డాడు. అలా, అతని కాలికి తన జోడు ఎక్కిస్తోంటేనే, తన ఖర్చుకాలి, తన తాతగారి దగ్గర పౌరోహిత్యం వేర్చుకుంటున్న సాంబడు అటుగా సైకిల్ పై వెడుతూ తనని చూసి, తను మాదిగ వీరిగాడితో అంటకాగి కూర్చుని చెవ్వులు కుడుతున్నట్టు తాతకి పితూరీ చేరవేశాడు.

దాని ఫలితంగా ఛండశాసనుడైన తన తాత చేతిలో పలువుతాడు తన వంటిమీద శివతాండవం చేసింది. అంటరానివాడి, వాడి పరికరాలనే ముట్టుకున్నందుకు ప్రాయశ్చిత్తంగా కాలిన దర్భతో నాలిక మీద వాత పెట్టించుకోవడం, పది బక్కెట్లతో శిరస్నానం చేయాల్సిరావడమే కాక, మరెప్పుడూ అటువంటి అప్రాచ్యపు పనులు చేయనంటూ గుంజీలు తీయాల్సి వచ్చింది.

"వాళ్ళు చచ్చిన జంతువుల్ని ఊరి చివరికి ఈడ్చుకెళ్ళి, తోలు వలిచి చెవ్వులు తయారుచేస్తారు. అది వాళ్ళ వృత్తి. ఆ పని మనం చెయ్యకూడదు. చచ్చిన జంతువుల్ని వాళ్ళు ముట్టుకుంటారు కాబట్టి వాళ్ళని మనం తాకకూడదు" వీవుమీద తట్టుకోకొబ్బరినూనె రాస్తూ చెప్పింది తల్లి.

"వాళ్ళని ముట్టుకోవడమే మైల అయితే, వాళ్ళు తయారుచేసేచ్చిన చెవ్వు తొడుక్కోవడం మైల కాదామ్మా?"

తల్లి మాట్లాడలేదు.

"జోళ్ళు అందరికీ అవసరమే. మంత్రాలు ఎందుకు అవసరం?"

"తాతయ్యనడుగు" చెప్పింది తల్లి.

పలువుతాడు కళ్ళముందు నాట్యమాడి మౌనం వహించాడు.

తాత పౌరోహిత్యమే తమ కుటుంబానికాధారం. కొన్నాళ్ళక్రితం తండ్రి హఠాత్తుగా పోతే, తాత, మేనమామల ఇంటికి చేరాల్సివచ్చింది గత్యంతరం లేక. తను సెకండ్ ఫారం చదువుతుండగా, చదువు మాన్పించి పౌరోహిత్యంలోకి దింపాలని చూశాడు మేనమామ. కానీ తాత, మేనమామల్లా పంచెకట్టి, కాలవగట్టుకెళ్ళి తద్దినాలు పెట్టించడం, అర్ధరాత్రిళ్ళు లేచి పెళ్ళిళ్ళు చేయించడానికి వెళ్ళడం, బియ్యం, కొబ్బరిచివ్వులు, మాగిన ఆరటివళ్ళు, చిల్లర డబ్బులు పోగేసుకురావడం తనకెందుకో వెగటని పించేది. నీట్ గా డ్రాఫ్ చేయించుకుని, పేంటు, షర్టు తొడిగి తన ఇంగ్లీషు మాష్టారిలా అవ్వాలని ఉబలాటపడేవాడు.

ఒకసారి సంతపేటలో చిన్న సర్కస్ కంపెనీ వాళ్ళు గుడారం వేసి ప్రదర్శనలు ఇస్తోంటే తనూ స్నేహితులతో కల్చి స్కూల్ ఎగ్గొట్టి, తాతగారి బనీన్ జేబులోంచి బేడ దొంగిలించి సర్కస్ కి వెళ్ళాడు. బేడ పెట్టి తను బెంచి టిక్కెట్ కొంటే, అణాపెట్టి నేల టిక్కెట్ కొన్న స్నేహితుడొకడు తనమద్దేశించి మిగతావాళ్ళతో -

"వీడికేంరా, మనలా కూలికెళ్ళి కష్టపడి సంపాదించాలా ఏమన్నానా? నాలుగు సంభావనలకెళ్ళి

చేతులు చాస్తే నాలుగణాలు రాలాయి" అన్నాడు ఎగతాళిగా.

అది తనకి గుండెలో గునపంలా తాకింది. ఇంక చస్తే సంభావనలకెళ్ళకూడదనుకున్నాడు. తనూ కష్టపడి సంపాదించగలడని రుజువు చెయ్యడానికి, తన పాకెట్ మనీకోసం బ్రిడ్జి కుడుతున్న చోటికి కూలివని చెయ్యటానికి - మట్టితట్టలు మొయ్యటానికి కూలి పనులకెళ్ళే స్నేహితులతో కలిసి వెళ్ళాడు. అడకూలీలకి, పిల్ల కూలీలకి రోజుకి రూపాయి కూలి. ఎన్ని సంభావనలకెళ్ళి సిగ్గు చంపుకుని అనన్యంగా చేతులుచాస్తే రూపాయి సంపాదించగలడు? చీమల బారులా, క్రమశిక్షణ గల సైనికుల్లా ఎండలో చమటలు కార్చుతూ మట్టి తట్టలు మోస్తున్న అడవాళ్ళనీ, పిల్లలనీ చూశాడు. ఎన్నడూ మట్టి ముట్టుకోని తను బరువైన ఆ మట్టి తట్టలు మొయ్యగలడా అని అనుమానమొచ్చింది. కానీ తన అనుమానం తీరే అవకాశమే రాలేదు. తను సోషుయాజులు గారి మనవడని తెలిసాకా వాళ్ళే పనివ్వలేదు. తను కూలివని చెయ్యడానికి వెళ్ళాడన్న వార్త మాత్రం ఎలాగో తాత చెవిని పడనే పడింది. మళ్ళీ పలువుతాడు తన వంటిని ముద్దాడింది.

తాత నియంతృత్వానికి కిసిసి ఇల్లాదిలి పారి పోయేడు. కానీ రెండోరోజునే మేనమామ వెదికి తనని ఇంటికి లాక్కెళ్ళాడు. తల్లి తనను పట్టుకుని వెళ్ళివెళ్ళి ఏడ్చింది. తాత మాటకి ఎదురు చెప్పనని ఒట్టియించింది. తల్లి బాధ తమ దెబ్బలు తిన్నందుకో లేక తక్కువ కులాల వాళ్ళతో కలిసి కూలి పనికి వెళ్ళినందుకో తనకి అర్థం కాలేదు. అర్థమయిందల్లా ఒకటి - తను ఇతరుల్లా శారీరక శ్రమ చేసి సంపాదించడం నిషిద్ధం. శ్రమించకుండా సంభావనలకెళ్ళి చేతులు చాచడం తనకి వెగటు. అది తన దృష్టిలో యాచకత్వం. శారీరక శ్రమ ఎలా పరువు తక్కువైందో తన నందేహం తీర్చేవాళ్ళు లేరు. ఆరోజుతోనే తన ఏడో తరగతి చదువు అటకెక్కి, తాతగారి బియ్యం కొబ్బరి చివ్వుల సంచీ తన చంకెక్కింది. తాత తనచేత బలవంతాన వల్లె వేయించే ఆ మంత్రాలకి అర్థం ఏమిటో, అనలు వాటికేమైనా అర్థం వుందో లేదో, తన తాతకైనా వాటి అర్థాలు తెలుసో లేదో తనకి తెలియదు. తాతని అడగటానికి నయం, అయిష్టత, జాగున్న పెళ్ళి మంత్రాలు, గర్భదాన మంత్రాలు, బారసాల మంత్రాలు, గృహప్రవేశ మంత్రాలు, దేవుళ్ళ ప్రత మంత్రాలు, తద్దినం మంత్రాలు, ఒకటిమిటి - ప్రపంచంలో ఎన్ని మంత్రాలున్నాయో వాటివన్నీ టిని బట్టిపట్టడంతోనే తన బాల్యం, కౌమారం గడిచిపోయాయి.

తనకి ప్రతి విషయాన్నీ ప్రశ్నించి, తర్కించి, పూర్వాపరాలతో కూలంకషంగా తెలుసుకోవాలని వుండేది. తన బుర్రనిండా ఎన్నెన్నో సందేహాలు. తీర్చేవాళ్ళే కరువు. చచ్చిన వ్యక్తి పేరిట అతగాడి కొడుకు గోదానం చెయ్యకపోతే, ఆ చచ్చిన. తండ్రి వైతరిణి అనే చీమూ, నెత్తురుతో ప్రవహించే నదిలో

12-7-96 ఆంధ్రప్రదేశ్ సచివ్ వారు

పడిపోతాడని గోదానం వట్టి తన తాత చచ్చిన వాళ్ళ బంధువులతో అనడం ఎన్నోసార్లు అనడం తను విన్నాను. ఆ వైతరణిని చూసివచ్చిన వాళ్ళవారు అని ఆడగాలని వుంటుంది. తన తాతలాటివాళ్ళకి గోదానం, భూదానం, సువర్ణదానం, వస్త్ర దానాలు చేస్తే వాళ్ళెన్ని పాపాలు చేసినా అవి కేన్సిలైపోయి స్వర్గానికెడతారా? అటువంటి సందేహాలు తన వృత్తిలో వున్నవాళ్ళకి రాకూడదేమో. జిజ్ఞాస తన వృత్తికి శత్రువు కాబోదు అనుకునేవాడు.

అలాగే ప్రతి వస్తువూ ఎలా తయారవుతుందో తెలుసుకోవాలని, చూడాలనీ, ఆ పని నేర్చుకోవాలని తనకి తగని కుతూహలం వుండేది. వడ్రంగుల చేతిలో కలప కుర్చీలు, మేజా బల్లలు, టీపాయ్లు వంటి సుందరమైన కళాకృతులుగా తయారవడం చూస్తూంటే తనకి వడ్రంగం నేర్చుకోవాలనిపించేది. ఒకసారి వడ్రంగులెవరూ చూడకుండా చిన్న రంపం తీసుకుని చిన్న చెక్కముక్కని కాళ్ళమధ్య బిగించి కొయ్యబోయి, బొటనవేలు రంపంతో కోసుకున్నాడు. అప్పుడు కానీ ఎంత చిన్న పనికైనా ఎంత నైపుణ్యం, ఆలవాటు, కండరశక్తి కావాలో అర్థం కాలేదు.

కమ్మరి కొలుము దగ్గర కణకణలాడే బొగ్గుల్లో ఎర్రగా కాల్చిన ఇసుముని పెద్ద సమ్మెటతో కొట్టి సాగతీసి, గునపాలు, కొడవళ్ళు, ఇతర పరికరాలుగా తయారుచేయడాన్ని ఆసక్తిగా చూడడం తనకెంతో ఇష్టం. ఆ పెద్ద సమ్మెటని తను కాదు కదా తన తాత కూడా ఎత్తలేడనిపించింది. ఎర్రగా కాల్చిన ఇసుముని టెంపరేక్కించేటందుకు నీళ్ళలో ముంచి 'చుయ్'మనిపించడం, పెద్ద ఇసుప రింగుని పిడకలు పేర్చి కాల్చి బళ్ళ చక్రాలకి ఎక్కించడం చూస్తూంటే బలేగా అనిపించేది. వేడెక్కిన ఇసుముని పెద్ద సమ్మెటతో సాగకొట్టి ఆ ముసలతని కండలు, చెయ్యెత్తినపుడల్లా బలే డాన్స్ చేసేవి. శారీరక శ్రమ పనిషికి కండ వుప్పినీ, సుందరాకారాన్ని ఇస్తుంది కాబోలు. ఆ ముసలతను వయసుపైబడ్డ భీముడిలా వుండేవాడు. ఏ శారీరక శ్రమా లేక బానపాట్లతో వుండే తన తాత, మేనమామ గుర్తొచ్చేవారు. ఆ గునపాలు, కొడవళ్ళే లేకపోతే వ్యవసాయం చెయ్యడం, పంటలు పండించడం ఎంత కష్టం అనుకున్నప్పుడు ఎవరికైనా కమ్మరిని మించిన చుట్టం ఎవరుంటారనిపించేది.

కమ్మరి కొలుముకి ఎడమద్రక్క కొంచెం దూరంలో కుమ్మరి భూషయ్య తన కుమ్మరి సారేమీద కుండలు, అందమైన కూజాలు, డబ్బులు దాచుకునేందుకు మట్టి పిడతలు తయారుచేసేచోట గంటల తరబడి నిలబడి ఎంతగా చూసేవాడు. కుమ్మరి చక్రం తిరుగుతూంటే, మెత్తని రేగడిమట్టి ముద్ద భూషయ్య చేతుల్లో విచిత్రమైన పోకడలు పోతూ, క్షణాల్లో సాగసైన ఆకారాలు సంతరించుకోవడం చాలా ఆద్యుతం అనిపించేది. ఆ కుండల్ని, కూజాలనీ చూస్తూంటే తనకి పోషల్ పాఠాల్లో చదువుకున్న సింధు నాగరికత, మొసపాటిమియా నాగరికతలు గుర్తొచ్చేవి.

కాలగర్భంలో కలిసిపోయిన ఆ మహా నాగరికతల గురించి తెలుసుకోవడానికి ఆధారాలు కుండ పెంకులే అన్న విషయం గుర్తొచ్చినప్పుడు కుమ్మరి భూషయ్య గొప్ప నాగరికతా నిర్మాతగా కనిపించేవాడు. తనకి అలా అందమైన కుండలు, కూజాలు చెయ్యాలనిపించేది. ఒకసారి ఎలాగో బిడియాన్ని చంపుకుని భూషయ్యతో 'కుండలు చెయ్యడం నాకు నేర్చుతావా?' అనడిగాడు. భూషయ్య పకాపకా నవ్వి -

"భలేవాడివి పంతులూ! కుండలు సెయ్యడంపట్టి మంత్రాలు నడవడమనుకున్నావేంటి? అయినా బాపన బిడ్డవి, మాలా మట్టి పిసుక్కునే ఖర్చు నీకేటి? నాలుగు లొల్లు మంత్రాలు నదివితే జీబులు నిండు తయ్యగడ మీకు, యెల్లెల్లు" అన్నాడు చక్కటి ఆకారాన్ని సంతరించుకున్న కూజా అడుగుని రేకు ముక్కతో నీట్గా కట్చేసి సారెమించి వేరుచేసి ప్రక్కన పెడుతూ. తను హతాశుడయ్యాడు. తను నోరు తెరిచి అడిగినందుకైనా తనచేత ఓ కూజా చేయించకూడదూ అనుకున్నాడు. చదువు లేక పోయినా భూషయ్యలాటి వాళ్ళ దగ్గర, వడ్రంగి సూరయ్య లాటివాళ్ళ దగ్గర ఎంతటి సృజనాత్మకత, నైపుణ్యం వున్నాయి అని ఆశ్చర్యపోయాడు. తన తాత, మేనమామ లాటివాళ్ళు, పండితులమనీ, విద్వాంసులమనీ చెప్పకునే వాళ్ళు ఆ నిరక్షరాస్య లైన శ్రమజీవులు తయారుచేసే ఏ ఒక్క వస్తువునీ కూడా తయారుచేయలేరని అర్థమైంది.

ఒకసారి రాజమండ్రిలో ఏటి గట్టున పెట్టిన ఎగ్జిబిషన్లో ఒరిస్సా కళాకారులు మట్టితో చేసి ప్రదర్శించిన అద్భుతమైన శిల్పాలు చూసి తన్ను యుడైపోయాడు. వాటిని చూస్తుంటే తనని కది గించేది, జీవితానికి ప్రేరణనిచ్చేది సౌందర్యం, సృజనాత్మకమైన సృష్టి అని అర్థమవసాగింది. సృజనాత్మకమైన ఏ కళ అయినా, పనేనా మనిషిని ఎంత ఎత్తులకి తీసుకుపోతుందో, ఎంతటి అలౌకికమైన ఆనందాన్నిస్తుందో గ్రహించాడు. సౌందర్య సృష్టితో సంబంధంలేని జీవితం ఎంత నిస్సారమైందో, అర్థ విహీనమైందో తన తాత, మేనమామల లాటి వాళ్ళ జీవితాలే, వాళ్ళ జీవన విధానాలే సాక్షి అని అర్థమైంది. ఆ ఒరిస్సా కళాకారులందరూ నిరక్షరాస్యలే! ఐనా వాళ్ళు మట్టితో సౌందర్యాన్ని సృష్టించడంలో ఎంతటి ప్రతిభావంతులు! తనకి ఆ కళాకారులతోపోయి, శిల్పాలు చెయ్యడం నేర్చుకోవాలని మనసు ఉరకకూ వేసింది. కానీ అమ్మకిచ్చిన మాట, తాత చేతిలోని పలుపుతాడు గుర్తొచ్చి కాళ్ళకి బ్రేకులు పడ్డాయి. సౌందర్యానికీ, సృజనాత్మకమైన సృష్టికీ అవకాశ లేని, అవి నిషేధించబడ కులంలో వుట్టినందుకు మొదటిసారిగా చింతించాడు.

మానవ జీవితానికి ఏ వస్తువులూ, పరికరాలూ లేకపోతే రోజు గడవదో అటువంటి వస్తు సామాగ్రిని కండలు కరిగించి, చెమట, నెత్తురోడ్డి, తరతరాలుగా పోగుచేసుకున్న నైపుణ్యాన్ని వెచ్చించి

NORTH INDIA TOURS

	Frequency	Fare Rs
1. Delhi-Badrinath-Kedarnath-Gangotri-Yamunotri-Delhi	Every Friday	* 2,500
2. Delhi-Badrinath-Kedarnath-Delhi	Every Mon/Fri	* 1,300
3. Delhi-Allahabad-Varanasi-Gaya-Ayodhya-Delhi	Every Friday	2,000
4. Delhi-Simla-Kulu-Manali-Chandigarh-Delhi	Every Friday	2,000
5. Delhi-Agra-Ajmer-Pushkar-Delhi	Mon / Thu	650
6. Delhi-Mussoorie-Haridwar-Rishikesh-Delhi	Tue / Fri	400

Fare includes Dormitory accommodation, Transport & Guide services.
 • Veg.South Indian Meals will be served on tour at extra payment.
 We are running LTC Tours for Central Govt. employees in collaboration with ITDC. All Tours are by Super Deluxe Buses, starting from our New Delhi Office. Contact our Offices at Madras Ph: 564864, Bangalore Ph: 2262633, Hyderabad Ph: 227233 and Vizag Ph: 545565 for advance Reservations. మీరు ఢిల్లీ వచ్చినప్పుడు అధునాతన సౌకర్యములతో నిర్మించబడిన 100 రూములు గల "హోటల్ వడర్స్" లో బస చేయండి. ఢిల్లీలో రుచికరమైన తెలుగు భోజనం మా హోటల్లో " అమరావతి / మసఖాత్ " రెస్టారెంట్లో లభించును.

SOUTHERN TRAVELS/HOTEL SOUTHERN

Recognised by Dept. of Tourism, Govt. of India, New Delhi.
ఢిల్లీలోని తెలుగు వారి ప్రముఖ వాణిజ్య సంస్థ

18/2, Arya Samaj Road, W.E.A, Karol Bagh, New Delhi - 110 005. Ph.5739508, 5782932,5724085	No.10, Swarnalok Complex, Near Apsara Theatre, Eluru Road, Governorpet, Vijayawada -520 002 Ph: 62227,66624
--	---

తయారుచేసేవారిని అభినందించడం, గౌరవించడంపోయి, అటువంటి శ్రమజీవుల్ని, నివులులైన సృజనాత్మక కళాకారుల్ని - వనికొచ్చే దేనినీ సృష్టించడం చాతకాని తన తాత, మామ, సాంబడు లాటివాళ్ళు సాంఘికపరంగా తక్కువగా, హీనంగా, నీచంగా, అంటరానివారుగా పరిగణించడం అన హాజంగసానూ, అన్యాయంగానూ, రోత వుట్టించే దిగాను అనిపించింది. మనిషి వుట్టుక అతని చేతుల్లో లేని విషయం. మనిషి దేశకాలానుబద్ధుడు. ఏదో ఒక కాలంలో, ఏదోఒక దేవంలో తన ఇచ్చతో నిమిత్తం లేకుండా వుడతాడు. ఓ కులంలో వుట్టడం ఎలా గొప్ప విషయమో, మరో కులంలో వుట్టడం నీచమెలా అయిందో, ఈ తిర కాసుకర్ణమేమిటో, దాన్నెవరు వివరించి చెప్పగలరో తనకు తెలియదు.

“ఎక్కువ తక్కువ కులాల్ని ఆ పరమా తుడ్రే సృష్టించాడండీ బాబూ. పుణ్యం చేసుకుంటే బ్రాహ్మణ జన్మ లభ్యమవుతుందనీ, పాపకార్యాలు చేస్తే నీచయోనుల్లోనూ జన్మస్తారని స్వయంగా ఆ గీతాచార్యుడే చెప్పాడు గదండీ. చేసుకున్నవాళ్ళకి చేసుకున్నంత మహదేవ అవే మాట విన్నేదటండీ?...” అంటూ ఓసారి తన తాత ఎవరికో తత్వబోధ చేయడం విన్నాడు.

అది వింటే తనకి నవ్వొచ్చింది. కడుపులో తిప్పినట్టుయింది. శ్రమజీవనం చేస్తూ సమాజం కోసం సంపదని ఉత్పత్తి చేసేవాళ్ళు పాపకార్యాలు చేసేవాళ్ళూ, ఏశ్రమా, ఏ ఉత్పత్తి చేయనివాళ్ళూ, ఉత్పత్తి ప్రక్రియలకు దూరంగా వుంటూనే ఆ ఉత్పత్తిని అనుభవించేవాళ్ళు పుణ్యాత్ములూనా? ఎక్కువ తక్కువల్ని, తారతమ్యాలని తనే సృష్టించానని చెప్పే వాడు దేవుడా? దేవుళ్ళక్కూడా తక్కువ బుద్ధులుంటాయి కాబోలనిపించింది.

స్కూల్లో చదివేటప్పుడు ప్రతిరోజూ గ్రౌండ్లో ప్రార్థన సమయంలో పిల్లలచేత - “ఈదేశం నా జన్మభూమి. ఈ గొప్ప దేశంలో వుట్టడం నాకు గర్వకారణం...” అంటూ ప్రతిజ్ఞ చెప్పించేవారు.

మనుషుల గుణాల్ని బట్టి, తెలివితేటలు, శక్తి సామర్థ్యాలు, వ్యక్తిత్వ విశేషాలను బట్టి కాక, వుట్టిన కులాన్ని బట్టి గౌరవించడం కానీ, అగౌరవించడం కానీ చేసే దేశంలో వుట్టడం ఏరకంగా గర్వకారణమవుతుందో తనకి బోధపడేది కాదు. తన చిన్న సందేహాలని తీర్చలేని గురువులన్నా, పెద్దలన్నా తన మనసులో ఏమూలో అనవ్యం పేరుకుంది.

గోదావరి నదిపై కట్టిన బ్రిడ్జి నిర్మాణంలో ప్రమాదవశాత్తు ఎంతోమంది కూలీలు దుర్మరణం పాలయ్యారు. ఎంతోమంది వికలాంగులయ్యారు. ఆ బ్రిడ్జి ప్రారంభోత్సవం చూడటానికి తనూ వెళ్ళాడు. ఆ మహానిర్మాణ కార్యక్రమంతో ఏమాత్రం సంబంధం లేని మహా నాయకుల పేర్లు పాలరాతి శిలాఫలకాలపై చోటుచేసుకున్నాయి. ప్రారంభోత్సవ మంత్రాలు చదివిన సిద్ధాంతి, తన తాతగారి లాటి

.....

కమ్మరి కొలిమి పాకలో గాలి తిత్తులూదే పదిహేనేళ్ళ కమ్మరి కూతురు గ్రానైటు శిల్పం లాటి మనువుతో రామప్ప దేవాలయంలోని నాగి నిలా సౌందర్యానికి నిర్వచనంలా కనిపించి తన మనసు పాలేసుకున్నాడు.

.....

వాళ్ళకి మిఠాయిలు, పట్టుపంచెలు, సంభావనలూ దక్కాయి. ఆ మహా నిర్మాణానికి నిర్మాతలైన కూలీలకి కన్నీళ్ళు దక్కాయి.

ఎక్కడో మరో దేశంలోని మనిషి చంద్రమండలం మీద ఆడుగుపెట్టాడని పేపర్లో చూశాడు. “ఆ, ఇదోగ ఒప్పేవిటండీ? ఈ రాకెట్లని తలదన్నే విమానాలు మన పురాణాల్లో ఎన్ని లేవు? కుబేరుడి వుష్టక విమానం గురించి మీరు విన్నేదా? దానికన్నా గొప్పవటండీ ఈ పిల్ల రాకెట్లు?” అంటూ దట్టంగా ముక్కుపాడుం పీలుస్తూ మనునబుతో చెప్తూన్న మేనమామని చూస్తే తన మనసు సిగ్గుతో కుంచించుకుపోయింది.

ఒక్క వడ్లగింజని కూడా సృష్టించడం చెయ్యనివాళ్ళు విమానాల గురించి, రాకెట్ల గురించి విమర్శించడం!

ఏరకమైన శ్రమ, సృజనాత్మక కార్యకలాపాలకి

చోటులేని కులంలో వుట్టిన తనకి ఈ భిన్న ఆలోచనా ప్రవాహాలెలా వచ్చాయో తనకి తెలిసేది కాదు. ఏమైతేనేం, తాత, మేనమామల కర్కశ నిరంకుశ పాదాల కింద తన జీవితం బియ్యం, కొబ్బరి చిప్పలు, చిల్లర డబ్బులు ఏరుకునే బ్రతుకై పోయింది.

తనకి రెండు పదులు నిండేసరికి, స్వతంత్రంగా పారోహిత్యం నిర్వహించే స్థాయి వచ్చేసరికి తనకి మేనమామ కూతురు సుబ్బుల్ని కట్టబెట్టారు. సుబ్బులు వచ్చలేదని చెప్పే ధైర్యం తనకి లేదు. సుబ్బులు అందంగా వుండడు. లుబ్ధావధానులూగ సంసార్లకి సౌందర్యంతో వనేమిటనే రకం తన తాత. కానీ ప్రతిచోట సౌందర్యాన్ని వెదికే తన కళ్ళకి - కమ్మరి కొలిమిపాకలో గాలి తిత్తులూదే పదిహేనేళ్ళ కమ్మరి కూతురు గ్రానైటు శిల్పం లాటి మనువుతో, రామప్ప దేవాలయంలోని నాగినిలా, సౌందర్యానికి నిర్వచనంలా కనిపించి తన మనసు పాలేసుకున్నాడు. సమ్మెట ఎత్తి, కాల్చిన ఇసుముని బాదుతూ, ముసలి భీముడు వేసిన ఏదో జోకుకి ఆ పిల్ల విరగబడి నవ్వుతుంటే - ఆ నవ్వు అడవి నెమలి కేంకారంలా తన గుండెని చుట్టేసింది. మనసు లేని తన దేహం నిరాసక్తంగా సుబ్బులి పరమైంది. సుబ్బుల్ని దగ్గరకి తీసుకున్నప్పుడు తన ఊహల్లో వున్నది తన గ్రానైటు సుందరే.

నదీ ప్రవాహాల్ని సైతం అదుపులో పెట్టగ లిగే మనిషి అదుపులో పెట్టలేనిది కాలప్రవాహాన్నే కాబోలు. తమ చూస్తుండగానే వీరిగాడు అంచెలంచెలుగా ఎదిగిపోయాడు. గోదావరి మీద బ్రిడ్జి వూర్తవడంతో తన ఊరు కాస్తా పెద్ద బిజినెస్ సెంటర్, ఆఫీసులు, కాలేజీలు, వ్యాపారాలు పెరగడం వీరిగాడికి మంచి మలుపునిచ్చింది. చెట్టు కింద చెవులు కుట్టడం మానేసి సెంటర్లో జోళ్ళ బడ్డి పెట్టాడు. కొత్త డిజైన్లతో, ఫాషన్లతో జనాలకి కావలసిన విధంగా, ఆకర్షణీయంగా పాదరక్షలు చేయగలిగే అతని నైపుణ్యం, శ్రమ వట్టిపోలేదు. బడ్డి పోయి చిన్న షాపు వెలసింది. ఆ చిన్న షాపు కూడా దినదిన ప్రవర్ధమానమై చివరికి మహావీర్ షూస్ షాపుగా నెంబర్ వన్ షాపుయ్యింది. చింతచెట్టు క్రింద వీరిగాడు వీరయ్యగా ... పెద్ద ప్రాప్రయిటర్ వీరయ్యగా ఎదగడం మూడున్నర దశాబ్దాల కాలంలో తన కళ్ళెదుటే జరిగింది. సృజనాత్మకత, శ్రమ జంటగా కాపురం చేస్తే ఫలితం ఎలా వుంటుందో తెలుసుకోవడానికి వీరయ్య జీవితమే మంచి ఉదాహరణ అనిపించింది.

తన జీవితంలో మాత్రం ఏమార్తూ లేదు. అదే గావంచా పంచె. అదే పాత సైకిలు. అవే సంచులు, అవే మంత్రాలు. కానీ తన సాటివాళ్ళు మాత్రం కాలానుగుణ్యంగా చాలా మారారు. లూనాల మీద, స్కూటర్ల మీద ఎక్కి, కళ్ళకి చలన కళ్ళద్దాలు, చేతికి ఇంపోర్టెడ్ రిస్టువాచీలు తగిలించి, ప్రాద్దుటే హోటళ్లల్లో సుమ్మగా లాగించి, తర్వాతే తీరుబడిగా తద్దినం భోక్తలుగా వెళ్ళి యూనియన్ రేట్ల ప్రకారం

12-7-98 ఆంధ్రజ్యోతి నవంబరు 20

